

РЕЦЕНЗИЯ

От: доцент д-р Радостина Митева Димитрова, дм – Катедра по обща и клинична патология, съдебна медицина и деонтология, и дерматовенерология – Медицински факултет – Тракийски университет – Стара Загора

За: дисертационен труд на тема *„Смърт от преохладане - епидемиология, съдебно-медицинска диагностика. Състояние на експертизата, възможности за оптимизация”*, представен за публична защита пред научно жури за присъждане на научна и образователна степен „ДОКТОР” в област на висше образование 7. „Здравеопазване и спорт”, научно направление 7.1. „Медицина”, научна специалност „Съдебна медицина”, шифър 03.01.59.

Автор на дисертационния труд: д-р Сергей Деянов Костадинов - асистент в Катедра по обща медицина, съдебна медицина и деонтология, Сектор Съдебна медицина и деонтология на Медицински университет – Плевен

Научен ръководител: проф. д-р Добрилка Демирева Радойнова, дм

Научен консултант: доц. д-р Петко Иванов Лисаев, дм

Настоящата рецензия представям в качеството си на член на Научното жури, назначено със Заповед №Р-109-325/29.05.2018г. на Ректора на Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов” - Варна.

Кратки биографични данни за докторанта:

Д-р Сергей Деянов Костадинов е завършил Медицински университет – Плевен - специалност медицина през 1989 г. От 1989 – 1993 г. работи като участъков терапевт и ординагор. През 1993 г. започва работа като асистент в катедра по Съдебна медицина към Медицински университет – Плевен, където работи до днес. През 1997 г. взема специалност Съдебна медицина, през 2007 г. придобива професионална квалификация по Здравен мениджмънт в Стопанска академия „Д. Ценов“ – Свищов и през 2009 г. – специалност Обща медицина. Членува в Българското дружество по съдебна медицина и БЛС. Ползва английски и руски език.

Оценка на дисертационния труд:

Обемът на предоставения дисертационен труд на тема *„Смърт от преохлаждане - епидемиология, съдебно-медицинска диагностика. Състояние на експертизата, възможности за оптимизация“*, е на 227 стандартни страници, онагледена с 14 таблици, 65 фигури - схеми и графики, и 48 снимки. Трудът е подреден със: заглавна страница; съдържание – 2 страници; използвани съкращения – 1 страница; въведение – 3 страници; литературен обзор – 42 страници; цели и задачи – 1 страница; материали и методи – 4 страници; резултати и обсъждане - 140 страници; изводи – 3 страници; препоръки – 3 страници; справка за научните приноси – 2 страница; библиография – 25 страници. Приложени са 7 приложения на 26 стр.

Актуалност на дисертационния труд:

В дисертационния труд д-р Костадинов подробно е разгледал сериозен здравен и социален проблем, а именно хипотермията и

острата студова травма. Темата на дисертационния труд е актуална и има значение за развитие на теорията и практиката по отношение на съдебномедицинските изследвания в такива случаи и клиничния подход при диагностика и терапия на острата студова травма и хипотермията, както и към усъвършенстване на съдебномедицинската експертиза при смърт от преохлаждане.

Във в ъ в е д е н и е т о след кратки исторически данни, авторът насочва вниманието ни към изследователския интерес за задълбочено проучване и въвеждане в експертната практика на резултатите от инструменталния и лабораторен анализ. Представена е кратка научна обосновка за необходимостта от извършване на проучване по отношение на студовата травма/хипотермията.

Л и т е р а т у р н и я о б з о р. Направен е кратък исторически преглед на развитието на диагностиката през XIX и XX век, описано е актуалното състояние на съдебномедицинската експертиза и са научно обосновани предпоставките за провеждане на изследването. Конкретизирани са изследователските тези и хипотези даващи основание за провеждане на изследванията по разработваната проблематика на дисертационния труд. Обобщени са здравните и социални последици от охлаждане и преохлаждане, както и тенденции за България и в световен мащаб. Литературният обзор с неговата компетентност и информативност е едно от най-пълните и всеобхватни описания в нашата страна на научните познания за остра студова травма и хипотермия и настъпилата смърт в резултат от тях и е полезна за практикуващите съдебни специалисти.

Намирам, че основната цел на дисертационния труд е изведена в заглавието, като са формулирани шест основни задачи.

Собствените проучвания.

Обосновано са използвани социологически методи, морфологични (макроскопски, хистологични) методи и статистическо изследване. Посоченият обем на материал дава основание за обективност на получените резултати.

Резултатите от проучването и обсъждането са структурирани последователно за всяка задача.

Изследвани са четири административни области разположени в Централна северна България. Те са със сравнително еднаква природо-географска характеристика на релефа, включват две климатични области – с умерено континентален и планински климат. Изнесени са данни за температурата на въздуха в обследвания период. Обобщена е демографската характеристика на изследваните области по отношение на брой и гъстота на населението, относителен дял на градското и селското население, динамика на броя на населението и социално-икономическа характеристика на районите. Резултатите и обсъждането на архивната писмена документация са структурирани в няколко подточки – съдебномедицински аутопсии с хипотермия – брой случаи, честота, относителен дял. Представени са за всяка област по години; в съотношение на общ брой съдебномедицински аутопсии към съдебномедицински аутопсии с хипотермия; както и при случаи на смърт от хипотермия спрямо смъртност от външни причини. Времевият период на инцидентите е разпределен по месеци; по ден от седмицата на експозиция и намиране на трупа; по давност на смъртта. Особеностите на местопроизшествието са описани съобразно заселването на територията и други особености. Обобщени са особеностите на експозицията – метеорологичните условия; особеностите на облеклото на пострадалите; ход и продължителност на

експозицията. Посочени са особеностите на пострадалите – разпределение по пол и възраст; индекс на телесната маса и охранване; предшествано студовата травма здравословно състояние; консумация на алкохол към времето на студова експозиция; данни за употреба на психотропни вещества и на медикаменти с ефект върху терморегулацията. Направено е разпределение на случаите на смърт от хипотермия според съдебномедицинската класификация.

Съдебномедицинското изследване при съдебномедицинска експертиза на труп със съмнение за остра студова травма и хипотермия са изследвани в няколко етапа, включващи предварителни сведения – оглед на местопроизшествие, проучване на материалите по досъдебното производство, установяване на датата на студовата експозиция в рамките на предварителните сведения, установяване на метеорологичните условия за времето на студовата експозиция, клиничен преглед на пострадалите от съдебен лекар до настъпването на смъртта. Представени са данните от извършените аутопсии и допълнителните изследвания на трупа.

При проучването на диагностичните признаци на острата студова травма, отразени в съдебномедицинските заключения на случаите на смърт от хипотермия са обследвани външните признаци – „терминално заравяне“, „парадоксално разсъбличане“, признак на „Щер“, признак на Райски, ширина на зениците, ранни и късни трупни изменения; студова еритема; студов оток в дисталната част на крайниците; повърхностни механични увреждания, характерни за преохлаждане. Установени са и следните вътрешни признаци – „вътрешен коленен признак“; цвят на кръвта и мускулатура; реологична характеристика на кръвта; кръвоизливи в мускулите без данни за механична травма; увреждане на черепа на главата, аутопсионна находка на главен мозък, хранопровод, дихателни пътища, щитовидна жлеза, белите дробове, сърцето,

слезката, бъбреците, надбъбречните жлези, пикочен мехур, черен дроб, жлъчен мехур, задстомашна жлеза, стомах, черва. Направени са хистоморфологични изследвания на главен мозък, бели дробове, сърце, бъбрек, черен дроб, задстомашна жлеза, стомах, микроциркулация. Данните от макроскопското и микроскопското изследване са обобщени и изведени в сравнителна таблица.

За послесмъртната диагностика на хипотермия и приемането ѝ за причина на смъртта са използвани диагностични критерии, включващи данни, аргументиращи диагнозата хипотермия, диференциране на морфологичните признаци на студа.

Извършено е проучване на формулировката на диагнозата и на причината за смъртта при остра студова травма/хипотермия, както и идентифициране и диференциране на възможностите за оптимизация на съдебномедицинската експертиза при смърт от преохлаждане.

Резултатите от статистическия анализ по отношение на съдебномедицинските изследвания при починали от студова травма са представени текстово и в графичен вид.

Структурата на дискусиата кореспондира на разделите, в които са подредени собствените резултати, като съответните обсъждания, анализи и интерпретации са представено ясно и конкретно. Рецензираният научен труд е едно от най-задълбочените клинични проучвания в нашата страна. Дава се комплексна пълна характеристика на острата студова травма и хипотермията. Получените резултати са добре онагледени с таблици, снимки и фигури. Необичайно за мен е начина на представянето на данни от литературните източници в таблици без номерирането им. В раздел резултати таблиците също са неномерирани и необозначени. Това затруднява в известна степен ориентацията и оценката им при четене.

И з в о д и т е на дисертационния труд са три и се базират на получените собствени резултати и тяхната комплексна оценка, с анализ, синтез и обобщаване на информацията, те кореспондират с основната цел и задачи.

Н а у ч н и т е п р и н о с и на докторанта са представени в две подгрупи: приноси с теоретично-познавателен характер и приноси с приложен характер, със съответна обосновка, приемам оценката им като такива. Коректно докторантът посочва дискутабилните въпроси по проблема и обосновка за допълнително проучване.

Цитирани са съвременни литературни източници, като е широко застъпен анализът на научните разработки в световен мащаб. Авторът умело използва литературните източници както в литературния обзор, така и умело ги съпоставя със собствените изследвания и резултати.

Над 70% от цитираните източници са публикувани след 2000 г., а около 45% - след 2010 г., включително и през 2017 г. и 2018 г., което дава съвременен поглед върху разработваната проблематика.

А в т о р е ф е р а т ъ т отразява в резюмиран вид проведените проучвания, установените данни, включително фигури, таблици и снимков материал.

Докторантът представя 4 публикации и две съобщения. Посочил е и допълнителна информация за своята научна дейност.

В дисертационния труд са демонстрирани възможностите на докторанта за комплексен анализ, правилна интерпретация и обсъждане на собствените резултати с представяне на конкретни изводи и научни приноси.

Заклучение:

Научният труд отговаря на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България, Правилника за прилагане на Закона за развитие на академичния състав в Република България и Правилника за прилагането му в Медицински Университет – Варна.

Оценявам представения дисертационен труд, като проучване с висока стойност в научно-практическо отношение. Давам положителна оценка за разработената дисертация и предлагам на членовете на почитаемото Научно жури да присъди образователна и научна степен „ДОКТОР“ на д-р Сергей Деяпов Костадинов.

18. 08. 2018г.

Подпис:

/доц. д-р Р. Митева, дм/

